

A problémák, amikre válaszolni kell

- Fenntarthatatlan gazdaság – visszatérő válságok
- Környezeti krízis – éghajlatváltozás
- Kimerülő erőforrások - energiafüggőség
- Növekvő társadalmi egyenlőtlenség - igazságtalanság
- Erkölcsi hanyatlás - értékválság

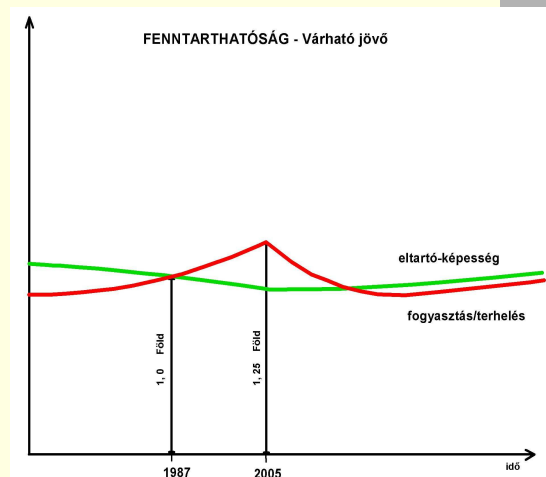
A problémák rendszerszemléletű megközelítése

- A klímaváltozásnak, a biodiverzitás csökkenésének, az éhínségnek, a pénzügyi válságnak, és minden más problémának közös gyökerei vannak
- Közös ok:
  - Érték és mérték vesztett önző társadalom
  - A legfőbb érték az anyagi jólét
  - A gazdaság nem a társadalmi szükségleteket, hanem a tőkegyarapodást elégíti ki
  - Nem ismeri fel a környezet által nyújtotta lehetőségek helyes mértékét
  - A korlátlan növekedésben hisz
  - Intézményrendszereit ennek rendeli alá

A változtatás iránya

- Szerkezeti/technikai dimenzió
- A termelés és fogyasztás szerkezetében szükséges változás
- Erkölcsi dimenzió
- A társadalom értékválasztásában szükséges változás

A környezet eltartó-képességének megfelelő használat

Szerkezeti/technikai állapot

A gazdaság áramlásai:

- Anyag és energia
  - Munkaerő
  - Információ
  - Tőke
  - Áruk és szolgáltatások
  - Hulladékok
- anyag és energia gazdag, mert ezek olcsók
  - munkaerő szegény, mert az élő munka drága a gépi munkához képest
  - Információ aszimmetria
  - Tőke gazdag, de hitel szegény
  - Alacsony tartósság és tömegesség
  - Sok hulladék

Szerkezeti, technikai változások

A gazdaság áramlásai:

- Anyag és energia
  - Munkaerő
  - Információ
  - Tőke
  - Áruk és szolgáltatások
  - Hulladékok
- anyag és energia szegény, mert ezek végesek és drágák/ ciklusokba kapcsolt
  - munkaerő gazdag, mert az a valódi hozzáadott érték
  - Maximális információ áramlás
  - Szabad pénz és hitel
  - Magas minőség és tartósság
  - Hulladékszegény

Az erkölcsi állapot és a szükséges változtatás

- Önzés, kizorítás
- Verseny az anyagi javak megszerzéséért
- A verseny kizorít a foglalkoztatásból
- A negatív társadalmi és környezeti hatásait meg kell fizetni
- Az emberi jellem fejlődése az egyén önzésétől a közösségi együttműködésen át a globális felelősségvállalásig terjed.

Vázlat a kiúthoz

A jelenlegi modell

„egy millió új munkahely tíz év alatt”

- Nekem van tőkém, én férek hozzá a termelő eszközökhöz, nekem van tudásom és információm, piacom, adok neked munkahelyet

A fenntartható társadalmi modell

- Jövedelem kell, hogy megéljünk
- A jövedelem feltételei:
- Hozzáférés a termelő eszközökhöz: erőforrás, munkaeszköz, know-how információ
- Hozzáférés a piachoz és hitelhez

A javasolt eszközrendszer lényege

- 3+1 pillér
- 1. Fosszilisenergia felhasználási jogok kereskedelmi rendszere
- 2. Környezetbarát áruk és szolgáltatások piaca
- 3. Visszatérülő Alap
- 4. Segítő szolgálat

1. A fosszilisenergia felhasználási jogok kereskedelmi rendszere

- Évről évre csökkenő nemzeti felhasználási keret
- Fogyasztási csoportok és keretek
- Egyenlő fogyasztási jogok/kvóták
- A megtakarításokkal történő kereskedelem
- Kvótapénz, mint kamatmentes pénzhelyettesítő

2. Környezetbarát áruk és szolgáltatások piaca

- Minősített termékek piaca
- Kritériumrendszer
- Nyitott piac bárki számára
- Fizetőeszköze a kvótapénz

3. Visszatérülő alap

- A környezetbarát termékek piacának létrehozása érdekében kerül kialakításra
- Nagy mennyiségű hitelre van szükség a szerkezeti átalakításhoz
- Az alap forrása az állam fejlesztési forrásaiból kerülnek ki, mivel pénzhelyettesítővel működik a forintot kamatoztatja
- Az alap visszatérítendő, kamatmentes támogatást ad
- Az alap kvótákkal, kvóta-pénzzel operál, hogy a kamatozó pénz kikerülhető legyen (pénzromlás, energia hordozók árdrágulása)
- A visszafizetés kvótákkal történik a megtakarításokból

A javasolt eszközrendszer hatásai

1. Fosszilis energiafelhasználási jogok kereskedelmi rendszere
  - Segít a szociális igazságtalanság felszámolásában
  - Javítja a környezeti tudatosságot
  - Évről évre csökken a fosszilis energia felhasználás
  - Ezzel arányosan csökken a környezet terhelése
  - A kevesebb kisebb függés, jobb lehetőség a helyettesítésre

A javasolt eszközrendszer hatásai

2. Környezetbarát áruk és szolgáltatások piaca
  - A minősített termékek garantálják a környezeti terhek csökkenését
  - Kikényszeríti az innovációt
  - Új, helyi piacot nyitnak meg termelői és fogyasztó oldalon, élénkítik a gazdaságot
  - Olcsó pénz kerül a gazdaságba
  - A szegényebb rétegek hozzáférnek a piaci javakhoz

A javasolt eszközrendszer hatásai

3. Visszatérülő Alap

- Minden befektetett eszköz visszatérül, újra használható
  - Mindenki számára van hozzáférés
  - Hosszútávú visszatérülés lehetővé válik
- Olcsó hitel kerül a gazdaságba
  - A hitel a megtakarításokból visszafizethető

A javasolt eszközrendszer hatásai

4. Támogató szolgálat

- Értékteremtő munkahelyek
  - Életviteli tanácsadás
  - Segítség a tervezésben, megvalósításban
- Segítség a megtakarítások kezelésben, a hosszú távú gondolkodásban

Foglalkoztatási lehetőségek

- A törvény intézkedései megrendelést jelentenek a tudomány, tervezés, tanácsadás, gyártás, kivitelezés, mérés, irányítástechnika, agrárgazdaság, stb. számára
- Túl kevés csak az energiagazdaságban gondolkodni
- A szerkezetváltás egésze, a gazdaság szerkezeti innovációja jelentheti a foglalkoztatás növekedését

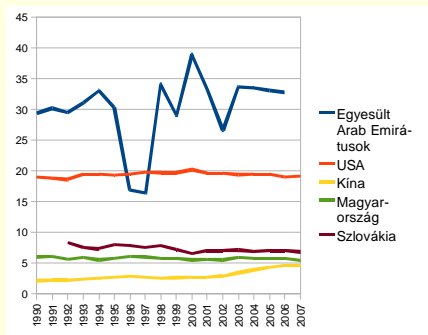
Miért bukott el az első klímatorvény próbálkozás?

- A törvény a valódi okokkal foglalkozott és nem a látszatokkal
- A törvény erőforrásokat irányítana át a profitszerzésről a társadalmi szükségletek kielégítésére
- Megszünteti a természeti javak olcsóságát
- Forrásokat biztosít drága hitelek helyett
- Csökkenti a társadalomra áthárítható negatív externáliákat

Lehetett ürügyet találni

- Egy főre eső hazai széndioxid kibocsátás a világátlag százalékában 1990-ben 151%, metán 112, dinitrogén oxid 134%
  - 2005-ben 76,3%, azaz 23,7%-os csökkenés
  - 2008-ban a kibocsátott ÜHG mennyiség az 1990-es bázisév 69,3%-a volt, azaz 30,7%-al csökkent
- 1990: 99 185 850 t
  - 2009-ben 34,6%-os csökkenés 90-hez képest

Egy főre eső széndioxid kibocsátás néhány országban

Energiafelhasználás és kibocsátás

